

PLEASE NOTE! THIS IS SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE

To cite this Article: Martikainen, S. & Ranta, T. (2015) Turvallisuusjohtamisen kehitysideat. Turvallisuus & riskienhallinta 4, 14-15.

TEKSTI SOILI MARTIKAINEN JA TIINA RANTA

HYVÄT OPIT LEARNING CAFÉSTA

TURVALLISUUSJOHTAMISEN KEHITYSIDEAT

AMK-päivillä oli ensimmäistä kertaa esillä turvallisuusjohtaminen omana teemanaan. Miten ammattikorkeakouluissa voidaan jatkossa tunnistaa uusia riskejä ja kehittää turvallisuustyötä johtamisen ja riskienhallinnan keinoin? Mitä päivillä opittiin?

A MK-päivillä turvallisuusteemaan liittyvän session suunnitteli ja toteutti Ammattikorkeakoulujen turvallisuusverkosto. Se lähti suunnittelussaan siitä, että AMK-päivillä turvallisuusjohtamiseen liittyvä toiminta tapahtuisi hyvässä yhteisen ideoinnin ja jakamisen ilmapiirissä. Osallistujien haluttiin luovan visiota korkeakoulujen turvallisuustyöstä positiivisen kehittämisen kautta.

Työskentelymenetelmäksi valittiin *Learning café* -oppimiskahvila. Sen katsottiin toteuttavan parhaiten yhdessäoppimisen tavoitteita. Kahvilassa ideoita tuotetaan ja jalostetaan ryhmissä samalla, kun luodaan uutta tietoa sekä rakennetaan yhteistä näkemystä. Tärkeää oli, että jokainen osallistuja pystyi avoimesti tuomaan esiin omat ajatuksensa ja ideansa sekä toimimaan aiemmin luodun pohjalta uuden tiedon rikastamiseksi.

KOKENEET ALUSTAJAT VIRITTIVÄT KESKUSTELUA

Ennen Learning cafén aloittamista omien alojensa asiantuntijat pitivät alustukset siitä, mitä yhteiseen työskentelyyn valitut teemat *johtaminen, riskienhallinta ja turvallisuustyön toteuttaminen* ovat tarkoittaneet heidän omassa työssään. Näin osallistujat viritettiin teemoihin ja aktivointiin tulevaan työskentelyyn.

Laurea-ammattikorkeakoulun rehtori **Jouni Koski** alusti johtamisen teemasta aiheenaan *turvallisuuden johtaminen osana johtamistyötä*. Laurean lehtori, tutkija **Soili Martikainen** alusti riskienhallinnan teemasta aiheenaan *vaaroista riskeihin ja riskienhallintaan*. Metropolian turvallisuuspäällikkö **Ari Hyvönen** alusti arjen turvallisuustyön teemasta aiheenaan *arjen turvallisuustyön riskilähtöinen toteuttaminen*.

Alustajat toimivat myös kahvilapöytien emäntänä ja isäntinä, mikä tuki yhteistä työskentelyä teema-alueiden parissa.

Koko turvallisuussession kulusta vastasivat puheenjohtajina Tampereen ammattikorkeakoulun turvallisuuspäällikkö **Eino Palo** ja Laurean turvallisuuspäällikkö **Tiina Ranta**.

ISO RYHMÄ PIENRYHMIKSI, PÖYTÄLIINAT FLÄPPITAUULUIKSI

Alustusten jälkeen koko osallistujaryhmä jaettiin kolmeen pienempään ryhmään, joissa varsinainen työskentely tapahtui. Kukin pienryhmä kirjasi muistiin oppimiskahvilan pöytäliinoina toimiville fläppipapereille teeman virittämien keskustelujen keskeisintä sisältöä. Muistiinpanot syntyivät käsitteinä, kuvioina ja kuvina. Lisäksi jokainen osallistuja vietti 20 minuuttia toisten pienryhmien aloittamissa kahvilapöydissä, ja näin jo aiemmin syntyneet ideat pääsivät rikastumaan yhteisen työn tuloksena. Käytyjen keskustelujen ja kirjausten kautta syntynyt tuotos jäi aina seuraavalle pienryhmälle jatkotyöskentelyn alustukseksi.

Pöytien emäntä sekä isännät vastasivat keskustelun edistämisen lisäksi siitä, että aiemmin keskusteltu ja tuotettu tieto kerrottiin ja kuvattiin uudelle pienryhmälle heti työskentelyn alussa.

Kun osallistujat olivat kiertäneet kaikki pöydät, kokoontuivat he kaikki vielä yhteen. Emäntä ja isännät kertosivat pöytäliinoin kirjattut tulokset ja niistä syntyneet uudet ideat. Niistä keskusteltiin vielä koko ryhmän kesken. Lopuksi tuotettiin yhteinen näkemys siitä, miten ammattikorkeakoulujen turvallisuustyötä voitaisiin jatkossa yhdessä kehittää.

HYVINVOINTI HYVÄKSI, TURVALLISUUS TAVAKSI

Turvallisuuden johtamisen teemapöydässä keskusteltiin erityisesti turvallisuuden hallinnollisesta johtamisesta, riskienhallinnasta, koulutuksesta ja perehdytyksestä. Ryhmän näkemyksen mukaan ammattikorkeakoulujen tulee olla turvallisia opiskelu- ja työpaikkoja, joten turvallisuusjohtamisen on oltava johdonmukaista ja järjestelmällistä arjen toimintaa. Lisäksi muistutettiin, että turvallisuus, hyvinvointi ja laatu kytkeytyvät vahvasti yhteen.

Hyvinvointi hyväksi ja turvallisuus tavaksi -slogan kiteytti hyvin ryhmän määrittämän turvallisuusjohtamisen tavoitteen.

Pöytäliinan kirjattiin, että johdon sitoutuminen turvallisuuteen on edellytys turvallisuustoiminnan kehittämiselle. Lisäksi todettiin, että selkeiden turvallisuusvastuiden määrittäminen helpottaa eri turvallisuustoimijoiden työtä.

KARTOITA NYKYTILANNE, HARJOITTELE SISÄLLESUOJAUTUMISTA

Riskienhallinnan teemapöydässä pohdittiin nykytilanteen kartoittamista, vaarojen ja riskien tunnistamista, riskianalyysin tekemistä, riskien merkityksen arviointia ja riskien käsittelyä.

Turvallisuuteen liittyvien ohjeiden lisäksi korkeakoulun opiskelijoille ja henkilöstölle sidosryhmiä unohtamatta tarvitaan hyvää turvallisuusperehdytystä sekä -koulutusta. Turvallisuusviestintää tarvitaan kaikessa arjen toiminnassa – ei siis pelkästään kriisin hetkellä, vaan myös normaalissa arjessa.

AMK-päivät on ammattikorkeakoulujen vuotuinen päätapahtuma, joka kerää suuren joukon osallistujia.

Lopuksi todettiin, että toiminnan jatkuvuudenhallinnasta on myös pidettävä huolta. Korkeakouluyhteisön – mukaan lukien henkilöstö, opiskelijat ja sidosryhmien edustajat – on tärkeää osallistua yhteisesti toteutettaviin poistumis- ja sisällesuojautumisharjoituksiin.

Myös erilaisia simulaatioharjoituksia tarvitaan johdon ja esimiesten työn tueksi.

MIELENTERVEYS KUNTOON, PUUTU AJOISSA

Kahvilan teemapöydissä tunnistettiin myös vaaroja, joihin ammattikorkeakoulujen on syytä varautua. Esimerkiksi mielenterveyteen liittyvät ongelmat nousivat keskusteluissa esille. Ryhmässä pohdittiin, miten terveydenhuollon palvelut saataisiin järjestettyä tasapuolisesti kaikille avuntarvitsijoille. Todettiin, ettei psyykkisissä ongelmissa kipulevä ja apua tarvitseva kouluyhteisön jäsen aina pääse riittävän nopeasti esimerkiksi psykologin vastaanotolle. Samoin todettiin, että ongelmat voivat entisestään kärjistyä, jos mielenterveysongelmiin yhdistyy runsas pähteiden käyttö.

Ryhmän mukaan yksi mielenterveyttä tukeva asia olisi ammattikorkeakoulun sisäiset, varhaista puuttumista tukevat prosessit.

VASTUUN VÄLTTELY ON VAARAKSI

Nuorten syrjäytyminen ja yksinäisyys nousivat myös esille. Opiskelijaterveydenhuoltoa, ennaltaehkäisevää turvallisuustyötä ja asiantuntijapalvelujen saatavuutta pidettiin tärkeinä turvallisen oppimisympäristön saavuttamisessa.

Kiusaamista ja häirintää on todettu jonkin verran myös ammattikorkeakouluissa. Ryhmän mukaan vastuun välttely voi aiheuttaa vaaratilanteita, ja siksi huolta herättävän käyttäytymisen havaitseminen yhdistettynä nopeaan reagointiin ovat jokaisen korkeakouluyhteisön ensisijainen tehtävä. Ongelmiin on uskallettava puuttua.

RADIKALISOITUMINEN UUSI RISKI

Radikalisoitumiseen liittyvät ongelmat katsottiin vielä vähäisiksi, mutta ennaltaehkäisyyn liittyviin turvallisuustoimiin haluttiin alkaa panostaa jo nyt.

Henkilöturvallisuuteen liittyviä vaaroja on ennakoitava ja ennaltaehkäistävä. Epäilyttävissä tapauksissa korkeakoulun sisäisen ilmoituskynnyksen on oltava riittävän matala. Lisäksi tiedonvaihdon ammattikorkeakoulun ja viranomaisten välillä on oltava sekä aktiivista että jatkuvaa.

RYHMÄN MUKAAN VASTUUN VÄLTTELY VOI AIHEUTTAA VAARATILANTEITA.

KANSALAISTAIDOT RISKEJÄ JA VAHVUUKSIA

Yhteiskunnan jatkuvaan muutokseen liittyy erilaisten kansalaistaitojen tarve. Pöydissä todettiin, että itsestään huolehtimisen ja omien asioiden hoitamisen taitojen puutteet näkyvät jossain määrin myös koulun arjessa. Näihin suunniteltiin erilaisia tukitoimia keskusteluissa syntyneiden uusien ideoiden kautta.

Uusista kansalaistaidoista mainittiin tietotekninen osaaminen. Se nähtiin opiskelijoiden vahvuutena. Keskustelua synnytti myös digitalisoituminen, joka koettiin pääosin positiivisena, mutta myös osaltaan negatiivisena asiana.

Esimerkiksi sosiaaliseen mediaan liittyvä avoimuus ja jakaminen saivat ryhmässä kannatusta. Samalla kuitenkin tuotiin esille vaara tiedon hallitsemattomasta leviämisestä sekä tarve ymmärtää

